

Nastavak iz Mlatke broj 132

Nikol Radović, Seget Donji/Sisak

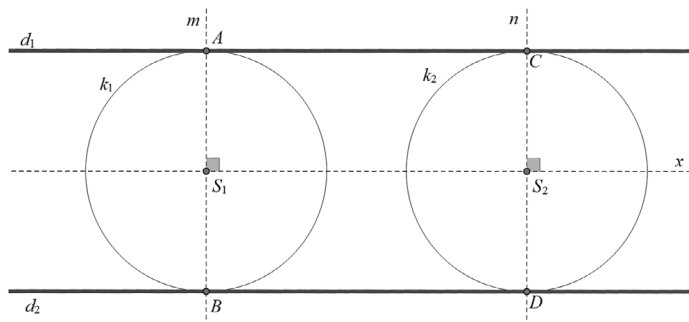
KRUŽNICA, TANGENTA I SKETCHPAD (3)

Primjer 3. Nacrtajmo/konstruirajmo zajedničke vanjske tangente dviju kružnica: $k_1(S_1, a)$ i $k_2(S_2, b)$.

Razlikujemo dva slučaja: $a = b$ i $a \neq b$.

SLUČAJ 1. $a = b$, tj. zadane su dvije kružnice, $k_1(S_1, a)$ i $k_2(S_2, a)$.

- Nacrtajmo kružnice $k_1(S_1, a)$ i $k_2(S_2, a)$.
- Točkama S_1 i S_2 nacrtajmo pravac $x = S_1S_2$; označimo točke S_1 i S_2 te u izborniku *Konstrukcije* odaberimo naredbu *Pravac*.
- Točkom S_1 nacrtajmo pravac m okomit na pravac x ; označimo točku S_1 i pravac x te u izborniku *Konstrukcije* odaberimo naredbu *Okomica*.
- Kružnica $k_1(S_1, a)$ i pravac m sijeku se u točkama A i B ; označimo kružnicu i pravac te u izborniku *Konstrukcije* odaberimo naredbu *Presjek*.
- Točkom S_2 nacrtajmo pravac n okomit na pravac x ; označimo točku S_2 i pravac x te u izborniku *Konstrukcije* odaberimo naredbu *Okomica*.
- Kružnica $k_2(S_2, a)$ i pravac n sijeku se u točkama C i D ; označimo kružnicu i pravac te u izborniku *Konstrukcije* odaberimo naredbu *Presjek*.
- Točkama A i C konstruirajmo pravac d_1 ; označimo točke A i C te u izborniku *Konstrukcije* odaberimo naredbu *Pravac*.
- Točkama B i D konstruirajmo pravac d_2 ; označimo točke B i D te u izborniku *Konstrukcije* odaberimo naredbu *Pravac*.
- Pravci d_1 i d_2 tražene su tangente, Slika 11.
- Razmislite, je li bila potrebna konstrukcija okomice n ? Objasnite.

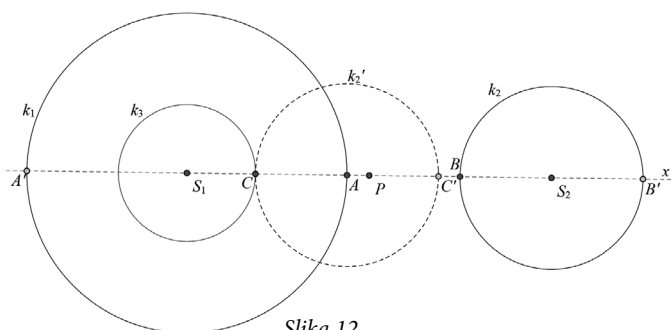

Slika 11.

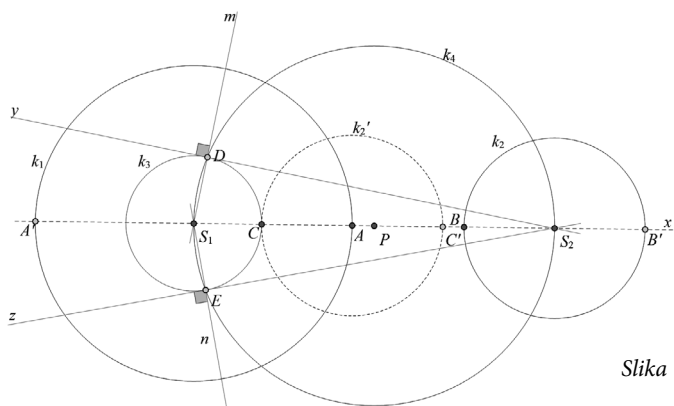
SLUČAJ 2. $a \neq b$, tj. zadane su dvije kružnice, $k_1(S_1, a)$ i $k_2(S_2, b)$. Pretpostavimo da je $a > b$. Slučaj $b > a$ rješava se slično.

- Nacrtajmo kružnice $k_1(S_1, a)$ i $k_2(S_2, b)$.
- Točkama S_1 i S_2 nacrtajmo pravac $x = S_1S_2$; označimo točke S_1 i S_2 te u izborniku *Konstrukcije* odaberimo naredbu *Pravac*.
- Pravac x i kružnica $k_1(S_1, a)$ sijeku se u točkama A i A' ; označimo pravac i kružnicu te u izborniku *Konstrukcije* odaberimo naredbu *Presjek*.
- Pravac x i kružnica $k_2(S_2, b)$ sijeku se u točkama B i B' ; označimo pravac i kružnicu te u izborniku *Konstrukcije* odaberimo naredbu *Presjek*.
- Označimo točke S_2 i A te u izborniku *Transformacije* odaberimo naredbu *Označite vektor*.
- Označimo kružnicu $k_2(S_2, b)$ te u izborniku *Transformacije* odaberimo naredbu *Translatirajte* i potvrdimo.
- Translatirana kružnica $k_2'(A, b)$ siječe pravac x u točkama C i C' ; označimo pravac i kružnicu te u izborniku *Konstrukcije* odaberimo naredbu *Presjek*.
- Nacrtajmo/konstruirajmo kružnicu $k_3(S_1, |S_1C|)$; označimo točke S_1 i C te u izborniku *Konstrukcije* odaberimo naredbu *Kružnica: središte + točka*, Slika 12.
- Nacrtana kružnica $k_3(S_1, |S_1C|)$ ima polumjer duljine $a - b$.

Slika 12.

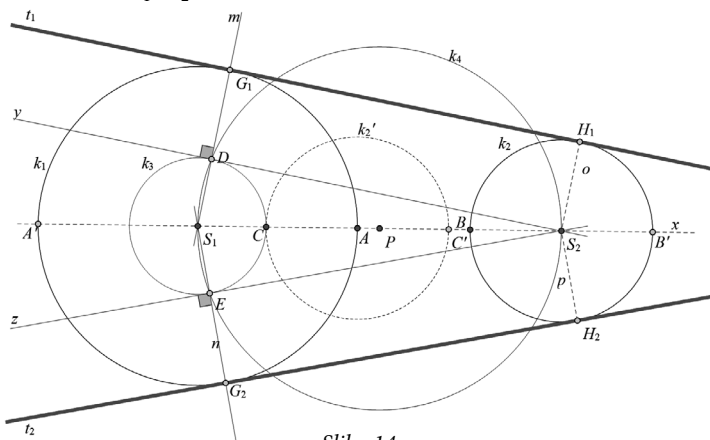
- Na kružnicu $k_3(S_1, |S_1C|)$ i točku S_2 primijenimo rješavanje Primjera 1., Slika 13.

Slika 13.

- Pravac m i kružnica $k_1(S_1, a)$ sijeku se u točki G_1 ; označimo pravac i kružnicu te u izborniku *Konstrukcije* odaberimo naredbu *Presjek*.
- Pravac n i kružnica $k_1(S_1, a)$ sijeku se u točki G_2 ; označimo pravac i kružnicu te u izborniku *Konstrukcije* odaberimo naredbu *Presjek*.
- Točkom S_2 konstruiramo okomicu o na pravac y ; označimo točku S_2 i pravac y te u izborniku *Konstrukcije* odaberimo naredbu *Okomica*.
- Pravac o i kružnica $k_2(S_2, b)$ sijeku se u točki H_1 ; označimo pravac i kružnicu te u izborniku *Konstrukcije* odaberimo naredbu *Presjek*.
- Točkom S_2 konstruiramo okomicu p na pravac z ; označimo točku S_2 i pravac z te u izborniku *Konstrukcije* odaberimo naredbu *Okomica*.
- Pravac p i kružnica $k_2(S_2, b)$ sijeku se u točki H_2 ; označimo pravac i kružnicu te u izborniku *Konstrukcije* odaberimo naredbu *Presjek*.
- Nacrtajmo pravac $t_1 = G_1H_1$; označimo točke G_1 i H_1 te u izborniku *Konstrukcije* odaberimo naredbu *Pravac*.
- Nacrtajmo pravac $t_2 = G_2H_2$; označimo točke G_2 i H_2 te u izborniku *Konstrukcije* odaberimo naredbu *Pravac*, Slika 14.
- Nacrtani pravci t_1 i t_2 tražene su tangente.

Slika 14.

Literatura:

1. Palman, D. (1996.): *Geometrijske konstrukcija*, Element, Zagreb.
2. Palman, D. (1996.): *Trokut i kružnica*, Element, Zagreb.
3. Reynolds, B. E.; Fenton, W. E. (2005): *College Geometry Using The Geometer's Sketchpad*, Key College Publishing, Emeryville.
4. Serra, M. (2003.): *Discovering Geometry – An Investigate Approach*, Key Curriculum Press.

